

ИНФОРМАЦИЈА

За активностите на Системот за управување со кризи во врска со прогласената кризна состојба на дел од територијата на Република Македонија за период 01.01.2016 – 31.12.2016 година

Информацијата се изработува согласно чл. 31. ст. 6 од Законот за управување со кризи (сл. Весник на РМ бр 29/05). Истата е изработена врз основа на информациите и известувањата од субјектите вклучени во справувањето со кризната состојба, а се однесува на периодот од 01.01. до 31.12.2016 година.

Со предметната информација се постигнува континуитет во работата на Центарот за управување со кризи во врска со следењето на состојбите поврзани со активностите на Системот за справување со кризната состојба заради зголемен обем на влез и транзитирање на мигранти низ територијата на РМ. Во претходните известувања и информации („Извештај за активностите во врска со Одлуката на Владата на РМ за прогласување на кризна состојба на дел од нејзината територија за период 19.08.2015 до 18.09.2015 година“ и „Информација За активностите на Системот за управување со кризи во врска со прогласената кризна состојба на дел од територијата на Република Македонија за период 19.08. – 31.12.2015 година“) веќе е елаборирано дека Република Македонија во текот 2015 година се соочи со прилив на зголемен број на бегалци/мигранти од земјите на Блискиот Исток и Северна Африка кои од територијата на соседна Република Грција во организирани групи влегуваа на територијата на РМ која се наоѓа на транзитниот коридор кој го користат да пристигнат во земјите на Западна Европа, како нивна крајна дестинација, мотивирани пред сè од безбедносни и економски причини.

Причините кои доведоа до транзит на бегалци/мигранти низ Република Македонија не се променија ни во 2016 година, поради што бегалскиот бран продолжи со несмален интензитет и во почетниот период од 2016 година, поради што Системот за управување со кризи на РМ продолжи со превземање на мерки и активности во согласност со воспоставените процедури и постапки, како и веќе изградената и функционална инфраструктура во двата прифатно - транзитни центри (во понатамошниот текст ПТЦ) за бегалци/мигранти.

Посебно нагласуваме дека во текот на извештајната година се издвојуваат два различни периоди и тоа: период кога се вршеше транзит низ територијата на РМ (01.01 до 08.03.2016 година) и период по донесувањето на одлука со која заради стопирањето на прием на бегалци на територијата на соседна Република Србија не се дозволуваше влез и транзит на нови бегалци во Република Македонија.

Во продолжение на известувањето ќе дадеме подетален приказ на настаните и превземените мерки и активности од страна на сите субјекти кои беа вклучени во справувањето со кризната состојба.

а) Мерки и активности за планирање и координација:

Со претходните одлуки кризната состојба траеше до 15.06.2016 година. Поради несмалениот интензитет на прилив и транзит на бегалци/мигранти низ територијата на Република Македонија во почетниот период од 2016 година и укажаната потреба од понатамошно ангажирање на сите ресурси и субјекти во справувањето со кризната состојба,

Центарот за управување со кризи пристапи кон изработка на анализи кои укажаа на потреба од продолжување на времетраењето на кризната состојба. Врз основа на анализите, кои беа доставени до Групата за проценка беше покрената процедура со која времетраењето на одлуката за постоење на кризна состојба беше продолжено во два наврати, и тоа до 31.12.2016 и 30.06.2017 година. Со тоа се постигна непречено продолжување на ангажманот на сите субјекти кои со координирани активности успешно ги намалија последиците од мигрантскиот бран на територијата на Републиката. Од страна на Директорот на ЦУК и други претставници на Главниот штаб се остварени повеќе поединечни и координирани посети на подрачјата на општините Гевгелија и Куманово како и самите ПТЦ, со цел отстранување на констатираните проблеми во справувањето со кризната состојба.

Во текот на 2016 година Главниот штаб одржа вкупно 32 (триесет и две) седници во просториите на Центарот за управување со кризи. Покрај Главниот штаб, РЦУК Гевгелија и Куманово на локално ниво, според потребите одржуваа и седници на регионалните штабови. Групата за проценка одржа 3 (три) седници и Управувачкиот комитет одржа 9 (девет) седници на кои се донесени соодветни заклучоци во насока на подобрување на функционалноста на системот и спроведување на конкретни мерки за справување со актуелните состојби, од кои ќе го издвоиме заклучокот на седницата на УК одржана на 29.01.2016 година со кој „квотите за ограничување на прием на мигранти/бегалци во РМ да бидат најмогу колку што е најмалата квота за ограничување на прием на бегалци/мигранти во некоја друга држава од Балканската рута“. По престанокот на прием на бегалци/мигранти од страна на Р. Србија, согласно наведената одлука, во периодот после 08.03.2016 година низ територијата на Републиката не се дозволува влез и транзит на бегалци/мигранти.

б) Мерки и активности за справување со кризната состојба:

Функционирањето на ПТЦ во текот на 2016 година продолжи според воспоставените процедури и во постоечките капацитети и просторни услови. Мигрантите/бегалци кои беа примани на јужната граница, се евидентирани и на истите им се издавани соодветни документи во ПТЦ Винојуг – Гевгелија, по што во најкраток рок беа превезувани најмногу со организиран превоз (со возови и автобуси) до ПТЦ Табановце. Во периодот додека низ територијата на РМ се вршеше транзит на бегалци, според податоците добиени од ЈП „Македонски Железници – АД Транспорт“ сообраќале вкупно 128 воза и превезени се 35.147 мигранти.

Заклучокот од состанокот на ГШ одржан на ден 27.08.2015 година дека „Основен транспорт да биде железничкиот а потоа ако МЖ нема капацитети да биде автобускиот превоз“ предизвика протести и блокада на железничкиот сообраќај од страна на такси и автобуските превозници кој продолжи и во почетниот период од 2016 година и создаде проблеми во функционирањето на организираниот и контролиран превоз на бегалците/мигранти од јужната до северната граница на Републиката, поради што нема официјални податоци за бројот на патници кои се превезени од нивна страна.

Министерството за труд и социјална политика (МТСП) ја имаше функцијата на координација со управувањето и снабдувањето на ПТЦ како и со ангажирањето на Невладините организации. Во текот на извештајната 2016 година, во центрите цело време се присутни и активно учествуваат во поделба на хуманитарна помош како и во пружање на основни медицински услуги тимови на Црвениот крст и други домашни и меѓународни хуманитарни и невладини организации. Престојот и работата на припадниците на спомнатите организации беше регулиран со пропусници за движење и работа во подрачјето зафатено со кризната состојба кои ги издаваше Центарот за управување со кризи.

Воспоставениот систем за неопходна медицинска помош со посебно внимание кон ранливите категории на мигранти/бегалци (бремени жени, мали деца, стари лица и лица со посебни потреби), функционираше преку амбулантите од Министерството за здравство и медицинските тимови од Црвениот крст на РМ. Според информациите од МЗ и ЦК на РМ, во текот на 2016 година ги издвојуваме следните карактеристични податоци:

- Починат е еден мигрант на почетокот на месец Јуни, за време на транспорт кон клиничкиот центар Скопје.
- Во здравствените установи на територијата на Република Македонија породени се вкупно 23 трудници,
- Транспортирани се 4.807 лица со здравствени проблеми до болниците и клиниките во Скопје, Куманово и Гевгелија.
- Од страна на медицинските тимови на Црвениот крст, во ПТЦ Табановце имало 50.139 и во ПТЦ Винојуг 34.261 интервенции за прва помош,
- Со подетални податоци за горенаведените категории на лица располагаат во МТСП и ЦК на Република Македонија.
- Во камповите е извршена дезинфекција на 573.090 м², или просек од 11.000 м² на неделно ниво, додека била извршена дезинфекција на 80.000 м² во возови, или во просек од 8.000 м² на неделно ниво.

в) мерки и активности за спречување на нелегален влез, евиденција и контрола на транзитот на бегалците/мигранти и преку територијата на РМ:

Активностите во континуитет ги спроведуваше Министерството за внатрешни работи на РМ со поддршка од единиците на АРМ. Според известувањата добиени од нивна страна, регистрирана е следната состојба: Во периодот од 01.01. до 07.03.2016 година е регистриран влез на вкупно 80.807 лица. Издадени се потврди на 83.276 лица и тоа: од Сирија 42.102 од Авганистан 24.883 и од 16.291 од Ирак. До северната граница со возови и автобуси биле превезени вкупно 79.181 лице. Регистриран е излез на вкупно 80.057 лица. Во наведениот период поднесени се 13 барања за азил во Република Македонија. Во текот на извршувањето на мисијата за поддршка на МВР, единиците на АРМ спречиле 14.830 бегалци/мигранти во обид за нелегално минување на државната граница. Наведените лица беа сместувани во ПТЦ Винојуг каде им беше обезбедена храна и вода и задоволување на основните потреби, после што беа вратени назад по истата рута.

На безбедносните сили на Република Македонија, во 2016 година им беа придружени дополнителни полициски сили од неколку странски држави, и тоа: Чешка, Полска, Унгарија, Словачка, Србија, Словенија, Хрватска и Австрија. Наведените странски сили беа ангажирани во функција на поддршка на силите ангажирани за граничната контрола.

Во периодот кога се пропуштаа, во Прифатниот центар во Визбегово бројот на мигранти на дневна основа варираше од 19 до 49 лица. Во ПТЦ Винојуг бројот на мигранти варираше од 90 до 750 лица, додека во ПТЦ Табановце бројот на мигранти варираше од 609 до 1.141 лице. На граничниот камен (ГК) - 59 бројот на мигранти варираше од 150 до 11.000 лица.

Во периодот кога низ територијата на Република Македонија не се вршеше транзит на мигранти (08.03.2016 до 31.12.2016 година) состојбата во ПТЦ и на ГК – 59 беше следна:

Во Прифатниот центар во Визбегово бројот на мигранти варираше од 19 до 57 лица, во ПТЦ Винојуг од 12 до 91 лице, додека во ПТЦ Табановце бројот од 1.421 до 57 лица. На ГК-59 бројот на мигранти варираше од 9.000 до 11.000 лица. Властите на Република Грција ги

дислоцирале емигрантите од прифатниот центар во Идомени во други бегалски центри во Република Грција, па од 9.000 лица колку што имало на 22.05.2016 на ГК 59, на 26.05.2016 веќе немаше мигранти.

Во продолжение на Информацијата ќе прикажеме неколку карактеристични настани.

- На 02.01.2016 година, откриени се и фатени во внатрешноста во околината на Гевгелија 34 мигранти, од кои 26 лица без документи, пет лица со грчки документи (доаѓаат од земји на економски мигранти) и уште тројца мигранти со фалсификувани грчки потврди.
- На 14.03.2016 година добиено е известување дека на потегот кај м.в. Стара караула - борови е заглавена поголема група на илегално влезени мигранти кои се обиделе да ја поминат Сува река. Веднаш е излезено на лице место и е констатирано дека во реката има заглавено 23 мигранти. Со интервенција на градежна механизација на АРМ мигрантите се извлечени на суво и донесени во ПТЦ Винојуг. Кај 3 од нив од страна на екипа од Црвен крст констатирани се посериозни повреди и лицата веднаш се транспортирани во Општа болница Гевгелија. Останатите се сместени во влезниот шатор на ПТЦ и истите се згрижени со сите потреби. Исто така по претресот на теренот пронајдени се 3 лица, едно машко и две женски кои се удавени во Сува река.
- На 10.04.2016 околу 10,30 часот започнал обид за влез на мигранти на територијата на Република Македонија. Безбедносните служби на Република Македонија (МВР, АРМ) и странските полициски сили реагирале навремено и околу 12.30 часот обидот бил спречен и ставен под контрола. Во интервенцијата имало лесно повредени неколку припадници на безбедносните сили (14 до 15 лица) кои се третирани на лице место во ПТЦ Винојуг и истите биле во добра состојба, а едно лице имало потешки телесни повреди и било пренесено во болница во Скопје заради дополнителни проверки. МВР заради смирување на состојбите, ангажирале дополнителни полициски сили од редовите на Граничната полиција, посебните единици како и единиците за брзо распоредување.

Заклучни согледувања:

Во 2016 година институциите на Системот за управување со кризи успешно функционираа во справувањето со кризната состојба заради зголемениот обем на влез и транзитирање на мигранти низ територијата на РМ. Од страна на сите субјекти се превземени сите неопходни мерки за успешно менаџирање на состојбите и надминување на проблемите со кои се соочуваше Република Македонија и нејзините институции.

Мерките и активностите на субјектите согласно продолженото времетраење на кризната состојба остануваат на сила и во наредниот период (до 30.06.2017 година).

Центарот за управување со кризи и понатаму продолжува да ја следи состојбата на дневна основа и ги извршува сите законски функции и надлежности.